
Co stojí za zvýšenou porodností

Co stojí za zvýšenou porodností

Vít DVOŘÁK, moderátor

A neméně zajímavá věc nakonec. Zpráva od německých sousedů - roste tam porodnost. Tamější odborníci ale mají dilema. Je to tím, že začala zabírat větší státní podpora německých rodin? Anebo jde jen o momentální výkyv související s loňskou euforií při fotbalovém mezinárodním šampionátu? Podle průzkumu, který si nechal vypracovat server Welt-ONLINE, se za první čtvrtletí letošního roku narodilo ve velkých městech až o jednadvacet procent dětí víc než ve srovnatelném období roku 2006. Nejplodnější přitom byly páry v severoněmeckých Brémách a taky v Kolíně nad Rýnem. Co tedy za nárůstem porodnosti stojí? Po tom pátral náš berlínský zpravodaj Jiří Hošek.

Jiří HOŠEK, redaktor

Někteří zaměstnanci matrik svádějí nárůst porodnosti na loňské fotbalové mistrovství světa, které bylo všeobecně považováno za "injekci" dobré nálady v německé společnosti. Profesor Jan Hoem, který řídí Institut Maxe Plancka pro demografický výzkum v Rostocku, ale dopad této události na porodnost vylučuje. "To máte jako s výpadky elektřiny před několika lety," dodává ironicky. Taky Martin Werding z hospodářského institutu IFO považuje teorii založenou na úspěšném světovém šampionátu za scestnou. Daleko pravděpodobnější podle něj je, že za baby-boomem stojí nový systém vyplácení rodičovských příspěvků. Ten platí od 1.ledna 2007 a zvýhodňuje maminky, které před narozením potomka pracovaly. Rozdíl ve výši příspěvků oproti stávajícímu modelu jsou v mnohých případech tak dramatické, že před blížícím se koncem roku byly zdravotní sestry v porodnicích zaplaveny žádostmi o aplikaci prostředků na utlumení kontrakcí. Porodnost v Německu stoupla naposledy v sedmdesátých letech a dnes připadá na jednu Němku v průměru 1,34 % dítěte. Experty každopádně těší, že trend naznačený studií Welt-ONLINE, se neomezuje pouze na západ Německa. Taky v Magdeburku a Erfurtu totiž zaznamenali 16, respektive 12,5% nárůst počtu narozených dětí.

Vít DVOŘÁK, moderátor

Tolik tedy náš berlínský zpravodaj Jiří Hošek. Co všechno může mít na porodnost vliv třeba u nás v Česku? Teď dobré poledne Jitce Rychtaříkové z katedry demografie a geodemografie Přírodovědné fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Dobrý den.

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

Dobrý den.

Vít DVOŘÁK, moderátor

Je to dlouhé oslovení a představení.

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

Omluvám se.

Vít DVOŘÁK, moderátor

To se omlouvám já, že jsem to tak protáhl. Paní doktorko, chci se zeptat na jednu věc. Jaké byly, jsou impulsy vyšší porodnosti u nás a jak jsme na tom vůbec my?

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

No, pokud jde o Českou republiku, tak my jsme měli průměrný počet dětí na jednu ženu poměrně vysoký do počátku devadesátých let. A později tento průměr se začal snižovat, dosáhl minima v roce 1999, kdy to bylo 1,13 dítěte na jednu ženu a v současné době zdánlivě máme také obrát k lepšímu, to znamená, že narůstají počty živě narozených dětí a současný průměr je 1,33, ale pro nás demografy je to stále málo a jsem skeptická, pokud jde o trvalost tohoto nárůstu.

Vít DVOŘÁK, moderátor

Co za tím nárůstem tedy je?

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

Já si myslím, že to je především z hlediska demografa je to o tom, že roste počet narozených dětí v prvním pořadí, a to souvisí s tím, že se realizují porody matek ve vyšším věku, které toto narození odkládaly a v České republice k tomu ještě se přidává to, že stále více žen studuje vysoké školy, takže vlastně i se do toho promítají vlastně porody vysokoškolaček, které samozřejmě jsou dneska četnější, a to jsou ty ženy, které rodí ve vyšším věku.

Vít DVOŘÁK, moderátor

Může být tím důvodem, byť dočasného vzestupu populační křivky něco takového jako zmíněné fotbalové mistrovství? Víte, při přípravě tohoto rozhovoru mi jeden z kolegů říkal, že se, byť už je to pravda nějaký rok, musel ženit po Spartakiádě.

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

No, tak já bych se v tomhle připojila ke svému kolegu Janu Hoemovi z Max Planckova institutu. My v demografii jsme nikdy neprokázali souvislost právě mezi těmi výpadky elektřiny, hokejovými či fotbalovými zápasy. Domníváme se, že tady ta závislost není. Já si myslím, že pokud jde o nás, že to je opravdu efekt struktury, to znamená, že se rodí ty děti, které byly odloženy, jejíž porody byly tedy odloženy, a pokud jde o naši teda rodinnou politiku nebo situaci, podmínky pro rození dětí, tak já teda osobně z toho příliš nadšena nejsem, a to zejména v té souvislosti, že před volbami je všechny politické strany slibují a po volbách dochází k tomu, že dokonce se uvažuje o snížení nebo zrušení některých opatření, takže já bych chtěla varovat. Toto má velmi negativní efekt. V podstatě je lépe nic neslibovat a potom nerušit, než prostě naslibovat hory, doly a budit tedy v lidech nejistotu. Takto to my v demografii známe, že právě ten pocit nejistoty a nestability vlastně podmínek pro rodiny s dětmi vedou k tomu, že lidé stále více rozmýšlení o tom mít či nemít děti.

Vít DVOŘÁK, moderátor

Čili olympiáda v Praze nepomůže?

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

Obávám se, že nikoliv.

Vít DVOŘÁK, moderátor

Jitka Rychtaříková z Univerzity Karlovy v Praze. Děkuji i vám, hezký zbytek dne. Na slyšenou.

Jitka RYCHTAŘÍKOVÁ, katedra demografie a geodemografie, Univerzita Karlova v Praze

Děkuji, na shledanou.